

HRVATSKA RIJEČ

Preplatna cijena: na godinu K. 12 — Za 6. godine K. 6 — Za Šibenik na godinu donošanjem u kuću K. 12. — Za Inozemstvo na godinu K. 12 suviše poštarski trošak. — Pojedini br. 10 para. — Plativo i utuživo u Šibeniku.

Izlazi sriedom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Oglasi, probna pisma i zahvale tiskaju se po 30 para petiti redak ili po pogodbi. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi se ne vraćaju.

U znaku borbe.

Prošla godina protekla je u hrvatskoj borbi po svim našim zemljama. Svuda je prostrujlo neki novi dah života, pa su Hrvati, i ako razdvojeni tuđinskom silom a međusobno podijeljeni u stranke, ipak pokazali, koliko mogu, kad se samo maknu, da odlučno brane svoja prava. Kad bi se u toj obrani našli oni svugdje jednako složni, jednodušni, kad bi u svakom kraju naroda našega zavladao isti duh bezobzirnog suzbijanja svega, što je tuđinsko, što nam je nametnuto, uspješni hrvatske borbe bili bi dakako sigurniji, veći, a tuđinski uplivi prestali bi u brzo kvariti narodni posao.

Savsim tim možemo s utjehom da gledamo na blizu prošlost, u kojoj se mnogo toga razbistrilo i koja nam je otkrila bolje puteve u budućnost. Ako ništa ostali smo se gotovo svugdje onog mrtvila, koje je do nedavno žalostilo svaku rodoljubnu dušu; započelo je neko plemenito natjecanje u nastojanju i u radu za domovinu.

Ima još mnogo toga, čega kod nas ne bi smjelo biti, ali nije ni moguće zlo od jednom odstraniti. Utješljivo je, da su mnogi zlo počeli uviđati, da ga se klone, a to je već dobar znak. Bilo kako bilo, jedno se može ipak utvrditi, da su Hrvati zapodjeli odlučnu borbu, koja može samo da im koristi, jer izgubiti danas nemaju što. Ta će se borba nastaviti, a sudeći po svim znacima, ta nastavljena borba bit će samo jača, odlučnija, žilavija, jer inače ne bi imala smisla. Hrvatima ne ostaje drugo nego boriti se, jer svako popuštanje, svako oklievanje u borbi ne bi bilo nego na uhar onima, koji ih podržavaju u današnjem njima već nesnosnom

ramo bit svi ratujuća vojske pokorna samo jednome glasu, — glasu dužnosti, da svi iskreno pomognemo zajedničkoj domovini.

U takovom razpoloženju moramo ući u ovu godinu, koja je tek otpočela i koja nas sama uvodi u daljnju borbu.

U Dalmaciji do malo vremena eto saborskih izbora, gdje će još jednom da odjekne borba proti svima, koji hoće da služe sustavu, koji nas tišti. Na tim izborima narod mora da opet progovori i da po svojim biranicim dokaže, da on hoće nastavak borbe proti tome sustavu, nastavak borbe proti težnjama, da ga se i nadalje izrabljiva, vara i osiromašuje.

U Banovini borba će se razmahati silna; borba proti uslišanju, proti tuđinskoj ideji, kao nastavak borbe za hrvatsku materinsku riječ. Onamo sve vrije; sukob će biti strašan, ali će posle tog sukoba, posle te oluje biti ipak jasniji i čišći vidokrug. Narodni život preno se je tamo; borba proti sili ne će sustati.

I Istri hrvatska borba se vodi muzevno, zanosno i u nju utječe svakim danom sve to više narodne snage. Hrvatski život i ondje se budi, razvija, napreduje. Hrvat Istranin zna danas za što se bori, za čim ide, za što trpi, a njegovu borbu plemenito podupire cijeli hrvatski narod.

U Bosni-Hercegovini diže se Hrvat iz poštivosti i radi. Nije više ni onamo, kako je bilo. Sjeme bačeno na narodno tlo od tolikih tamošnjih trudbenika počelo je izdašno radjati. Sve to više nestaje tamo bratskih razmirica, a rad za dobro onog naroda biva svaki dan to jači.

Kod braće Slovenaca Hrvat je danas najmiliji. Medu njima sve se tonove tvrežnje zdrava misao, da im je s Hrvatima ista sudbina; da je zadaća Hrvata ujedno i zadaća Slovenaca i da moraju pomagati hrvatsku borbu.

U znaku borbe dakle ulazi cio hrvatski narod u godinu 1908. a „Hrvatska Riječ“, koja je za hrvatsku borbu najodusevljenija, i nadalje će joj borbi biti posvećena, za nju će raditi, nju će nještiti i s tom zadaćom, ponosna, da je i do sada toj borbi pomogla, stupa u četvrtu godinu svog obstanka, uvjerenja, da će tim najljepše ugoditi hrvatskome narodu, kojemu je jedino služi.

Parlamentarno izvješće.

(Posebno dopisivanje).

Beč, 2. siječnja.

Odmor.

Iza naporna truda i odlaska zastupnika iz Beča, gospoda ministri još se nalaze na odmoru, na svježem zraku izvan Beča. U zastupničkoj kući vlada tišina i grobni muk. Kad i tad jedva što se čuju koraci kućnih sluga.

Kristkindl.

Ministrica Marcheti i Derschatti donio je mali „Kristkindl“ liepi darak. Da se dječica ne bi međusobno pozavadila radi darka, obojica dobila jednaku kutijicu, a u svakoj sahranjen po jedan red željezne krune prvoga razreda.

Stranka budućnosti.

Kad je zastupnik Peschka bio imenovan njemačkim ministrom u kulorima je se parlamentarno reklo u šali, da Peschka ima u kući najviše pristaša među Niemcima. Nu i po šali praso rodi. Zbilja za vrijeme njegovih razprava koliko u odboru, toliko u plenumu od svih je njemačkih govornika najviše bilo iztaknuto agrarno pitanje. Ovo je pitanje djelovalo kao os, oko koje se vrte interesi svih njemačkih stranaka. Dapače i sami su se socijalni demokrati vrtili u ovomu klupku. Kod kršćanskih socijala mal ne su dvie trećine članova stranke agrarci, jedino, što se ne krste tim imenom.

Centralni odbor njemačke agrarne stranke shvatio je dobro razpoloženje zastupnika raznih stranaka, a jer njemački agrarci u nacionalnim pitanjima ne zaostaju ni najmanje iza njemačkih radikala i nacionala, to su odlučili preotegnuti svoju akciju i na alpinske zemlje u većem djelokrugu nego li su sada tamo djelovali. Od

drugog njemačkog ministra za alpinske zemlje, koja je ideja našla velikog odobravanja u spomenitim zemljama. Ona je služila njemačkim agrarcima kao preporuka za daljni njihov rad, koji su eto već najavili za Štajersku i gornju Austriju, gdje će ustanoviti posebnu njemačku agrarnu stranku, a agitacijom koja će biti uprkljena proti svim ostjećim njemačkim strankama, nadaju se njemački agrarci da će za se vrediti sve agrarne pristaše ovih stranaka već kod borbe za sabsorske izbore. I u istinu u svim se parlamentarnim krugovima ovoj stranci prorokuje budućnost i prvenstvo u Austriji između njemačkih stranaka.

Izlet u Pulj.

Želji austrijskih delegata se je odazvao komandant ratne mornarice, te je već pozvao članove obih delegacija na izlet u Pulj. Isti imao bi uzslediti na 13. siječnja sa posebnim parobrodom „Italia“ iz Trsta u Pulj i u Rieku.

Agitacija proti Kramaržu.

Vodja Mladočeha dr. Kramarž proveo je dosta neugodno božićne blagdane. On je bio sazvao skupštinu birača u željeznom Brodu, da im obrazloži stanovište Mladočeha prama narodbi. Ovoj je skupštini prisustvovala i česki nacionalac Lisy (Klofačeva skupina), te je iza Kramaržova govora napao Mladočeha, predbacujući im da su počiniši izdajstvo prama českom narodu, kada su omogućili vladi nagodbu i budžetni provizorij radi udovoljenja osobnih kaprica. Skupština je prosvjedovala proti zastupniku Lisy, ali kad je ovaj ponovno htio govoriti, morali su se birači raziči i odle nastale galame českih nacionalista.

Povišenje broja delegata.

Prama povišenju broja zastupnika u parlamentu, austrijski parlamentarni krugovi bi željeli, da se povisi i broj austrijskih delegata. U tome udovoljila bi rado austrijska vlada, da tako dađe prigode većem broju delegata uplirati na zajedničke poslove. Nu austrijska vlada u povišenju broja delegata ima vezane ruke s ugarskim člankom X. zakona 1867. — §. 29. ovoga zakona glasi u zadnjim dvjema stavkama: „Broj članova ovih delegacija bit će opredjeljen u suglasju oboju dijelova. Ovaj broj ne može na nijednoj strani 60 prekoraciiti“. Po tomu austrijska delegacija mogla bi povisiti broj svojih članova jedino u suglasju sa ugarskom delegacijom. Do sada koliko se zna, nije austrijska vlada poduzela nikakve korake kod ugarske radi eventualnih pregovora u rješenu ovog pitanja.

Heroldova osnova.

Čim je ministar predsjednik baran Beck izjavio Česima, da je većina njemačkih stranaka pripravna ugovarati, dr. Herold je dobio nalog od eksekutive mladočeske stranke, da izradi osnovu, koja bi imala biti temelj ugovaranja. Herold je u kratko bio gotov sa svojom zadaćom. Ali, rek bi, da ona prva Heroldova osnova nije bila poprimaljiva. U tu je svrhu ovih dana u dogovoru svojih drugova sastavio drugu osnovu, koja će biti predana barunu Becku. Istodobno i njemačke stranke bave se nacrtom jedne njemačke osnove. Na temelju ovih osnovu barun Beck imao bi dati izraditi jednu vlastitu, posredujuću osnovu ugovora, koja će biti podastra obim strankama, da ju prouče. Dok se Mladočesi zauzeše dušom i tielom da dodje do njemačko-českog ugovora, to su se već česki agrarci izjavili, da od ove sve akcije ne će biti ništa. Česko-agrarna stranka je danas najjača česka stranka, te ona zahtjeva, da se sasluša i njezin glas u ovom pitanju.

Rekonstrukcija Beckova kabineta.

Prama vijestima, koje su pri zadnjoj rekonstrukciji Beckova kabineta bile prodrle u javnost, sada bi se imao Beckov kabinet ponovno rekonstruirati. Onda se je davalo sadašnjem kabinetu kratki život. Označilo ga se je bilo privremenim i prolaznim, a u parlamentu ga se bilo okristilo pogodbenim ministarstvom, i to u dvostrukom smislu: pogodbenim, jer je njegova rekonstrukcija usledila u dogovoru tako prozvanih ministerialnih stranaka, i jer je preuzelo zadaću

iza sklopljenja ovoga ugovora sadašnji bi članovi kabineta imali ustupiti mjesta svojim nasljednicima. Ali da! Prama zadnjim privatnim vijestima izgleda da Niemci nisu voljni da imaju išta o promjenama status puo u Beckovu kabinetu, tako da i sami kršćanski socijali, koji su do jučer kričali, da im se mora dati i treći portafelj, u ovo zadnje vrijeme šute. Ovaj muk njemačkih stranaka s jedne strane, a Beckovo nemanjanje s druge svakako se dađe tumačiti, ali svakako upada u oči. A da je u interesu Niemaca da se ne mijenja status quo o tomu nije nužde navadajati dokaze. Dosta je napomenuto da od 13 današnjih ministara izuzevši gls ministra predsjednika u ministarskom vieću Niemci imaju dvie trećine većine. Između njemačkog ministra Peschke i ministra obrane Georgi mi ne možemo praviti nikakve razlike, tim manje što se javno znade da ministri obrane u ministarskom vieću ili moraju da budu za predsjedničkog predlog ili moraju obično da puhaju sa ministarske klupe.

Kod rekonstrukcije Beckova kabineta, koja bi imala uzslediti za vrijeme parlamentarnih zimskih praznika u prvomu bi redu Česi zahtjevali još jedan portafelj i to jedan resortni portafelj. Taj bi se morao u svakom slučaju oduzeti Niemcima. Sa strane Čeha i Poljaka se očekuje da bi se istom zgodom morala ustrojiti ministarska institucija za zemlje južnih Slavena bez obzira što se do sada u tom pitanju nisu mogli složiti „Prava hrvatskog kralja“ i „Sveke južnih Slavena“. Specijalno gledie ove institucije ima parlamentaraca, koji su mnijenja, da bi se ista imala ustanoviti bez obzira na neslogu spomenutih klubova, te ih na ovaj način prisiliti da se slože u ovom pitanju. Bi li se tim postignuo pravi cilj, ne znamo, a o tomu nije ovdje ni govor. Svakako ovom bi se institucijom povisio broj slavenskih ministara na šest, kada bi Česi dobili i trećeg ministra. Nu tim se brojem ne zadovoljavaju Česi. Oni hoće, da u ministarskom vieću bude za sada barem jednaki broj slavenskih i njemačkih ministara. Sveukupno ministarstvo imalo bi se povisiti na 15 članova. Za sedmog slavenskog ministra morala bi se svoriti i ministarska institucija za Rusine. Ova kalkulacija sa strane nekih slavenskih stranaka, ne nalazi odobravanja od strane Poljaka u pogledu ruskog ministra, ali istodobno nalazi za sada na laki potpuni otpor kod svih njemačkih stranaka. Ove su dapače i proti ministarskoj instituciji za zemlje južnih Slavena, a neki intrasigntni slavenski protivnici bi htjeli, da se ukine ove ministarske institucije za Čeha i Poljake, a da se stvori jedno ministarstvo za sve Slavene, kao što ima i jedno ministarstvo za sve Niemce.

Ovom naprotiv stoji drugi zahtjev Niemaca, koji traže dva njemačka ministra. Jednog za sjeverne njemačke zemlje, a drugog za alpinske njemačke zemlje.

Ovo bi bila subilzna slika kaosa u kojemu se nalazi ministar predsjednik Beck pogledom na rekonstrukciju njegova kabineta. Pa kad ovako izgleda perspektiva međustranačkih zahtjeva i prosvjeda, tada je shvaljivo, da barun Beck želi stati dalje od ovog osinjaka. Nu pitanje je: koliko će čuogo trajati ovo lažno primirje?

Ruski Poljaci.

Njemački zakon o razvlastbi poljskih dobara u Pruskoj, i ako je u njemačkom državnom vieću bio dignut s dnevnog reda, ipak je potaknuo Poljake koliko u Austriji, toliko u samoj Ruskoj na trgovački bojkot njemačke industrije. Dok se je u Galiciji provela organizacija, kojoj je glavni cilj uplirati na javnost, da odbija sve stvari što dolaze iz Njemačke, eto u poljskim predjelima Rusije ova je akcija zauzela danas već takove dimenzije, da su njemački podanici bili prisiljeni tražiti zaštite proti bojkotu u Berlinu, navođeci, uztraje li ovaj bojkot samih šest mjeseca, da će dvie trećine njemačkih tvrdka morati najaviti stečaj, jer im ne će biti moguće podmiriti mjenične dugove.

Izgleda, kao da je ovaj položaj njemačkih trgovaca u ruskoj Poljskoj uznemirio ipak malo odvise Bulowljevu okolicu, jer iz kako su se njemački trgovci potužili svomu konsulu u Moskvi, a ovaj dojavio i prikazao Berlinu celu poglublju, koja prijeti njemačkim firmama, ruske su političke oblasti dobile strogi nalog, da se svaki onaj, tko bude nagovarao poljski narod da ne kupuje njemačke proizvode, mora najstrože kazniti.

Ruski su se politički činovnici držali do sada ovog naloga, ali nesu još imali prigode, da su mogli radi ovog delikta kazniti i jednog Poljaka. Ova je činjenica pomamila njemačke trgovce, koji sada tvrde da je dotična zapovied izdana jedino da im se zaslepe oči, pošto da bojkot sveudilj traje.

Nijemac ostaje svugdje Nijemac. Nasilan i sirov u formi skladnog i finog ponašanja. On je zahtevao od ruske vlade, da ova pod prijetnjom kazne naredi Poljacima da kupuju njegove stvari, a kada se Poljaci ne uplašile ove prijetnje, Nijemac razburih da su ruski politički činovnici glavni organizatori i pokretači ovog bojkota.

Nego zanimiva je borba između pruskih i austrijskih Nijemaca u ruskoj Poljskoj. Austrijska trgovina do pred poljski bojkot nalazila se je na veoma niskom stupnju. Jedva kojih 15% otpadalo je na austrijsku industriju, čim je bio zaključen i proizveden bojkot njemačkoj industriji, povisio se je postotak austrijskoj, tako da kroz ovo malo vremena više je austrijske robe prešlo rusku granicu, nego li za vrijeme zadnjeg pet godina.

Dok se zbija divimo poljskoj organizaciji u pitanju bojkota njemačke industrije, žalimo, da se je kod nas ostalo jedino kod prodavanja lipinih listića, koji našto mladosti služe za ureds na zapucku.

Magari eto kradu javno sve što imamo, a mi se zadovoljujemo sa raznim rezolucijama, i uživamo ako čitamo ovaj ili onaj stavak proti Magarima, pak se čudimo i prosvjedujemo, kad nam Magari poručuju u lice, da se ne plaše našeg lipina listića.

najniže česke slojeve, pa da vam je viditi česki podmladak, sve dječicu obojega spola, kako prieka oka gleda „všecko co nemecki mluvit“ jamačno bi vas opojila nada, da će narod, koji ovako odgaja svoje pokoljenje prije ili poslie postignuti svoj cilj narodnog ujedinjenja.

Između moravskih Čeha ima mnogo političkih struja, ali kada se radi protiv njihovom narodnom neprijatelju, tada se između njih u borbi ne razlikuje klerikalac od naprednjaka; tada svaki od njih zaboravlja na strančarstvo. Ovoj strančarskoj samozataji i ovom pohvalnom samopriegru moraju moravski Česi jedino da zahvale napredak česke narodne misli i celoj Moravskoj.

Mogao bih vam navesti više primjera, koji bi jasno potvrdili ove navode. Ograničenjem se jedino na jedan u pogledu njihove taktike u osvajanju pojedinih občina. Najprije vam oni nastoje predočiti otuđenu i zavedenu najnižu ruku českok naroda, biva prosti puk. Jesu li ova povratili na prvi put, onda se bave sa srednjom klasom. Česko se činovništvo ne plaši nikakvih prognoza. U njegovim se rukama nalazi veći dio organizacija. Čim su u srednjoj i najnižoj klasi dobili prilicu broj pristasa onda sve stranke skupa poduzmu zajednički juris na otuđenu občinu. Rezultat je ovakvih jurisa bio do sada uvijek povoljan.

Ovdje mi je nehotie porjucilo pametu pitanje zadarske občine. Premda nije umjestno da preskačem na drugu nivju, ali dozvolite, kad sam spomenuo zadarsku občinu, koja se na ruglo svim Hrvatima i izvan Dalmacije još sveudilj nalazi u rukama talijanskih dotepuha, da mogu nadovezati i ovo: kada bi ovdje u Brnu česke prilike bile kao što su hrvatske u Zadru i u zadarskoj okolici, vjerujte mi, od davna bi se usred; brnskog magistrata uređivalo izključivo u českom jeziku; a da zadarske hrvatske stranke u borbi proti dušmaninu znadu zatajiti vlastiti prkos i inad kako što su samopriegre česke stranke, još bi se pred deset godina bila razvila hrvatska trobojnica na „Piazza del Signori“ u Zadru.

O njemačkoj uzrujanosti na spomenutu objavu českok narodnog vieća drugom zgodom.

Osvrst na sjednice centralne ribarske konferencije.

(Vidi br. 199.)

8. Razprava vrhu kolovoza izvještaja.

Pri razpravi § 33. Salata pita predsjednik ribarskog društva u Trstu Hitleri stavlja predlog, da se u ministarstvu trgovine u Beču osnuje pomorsko vieće, koje bi na se preuzelo sve poslove odnoseće se na more, a da se radi važnosti ribarstva ipak ne smanji djelokrug centralne ribarske komisije.

Ovaj je predlog jednoglasno primljen, na što predsjednik izjavi, da će ga zagovarati na kompetentnom mjestu.

Po svemu, što se je čulo i čitalo, žalostna je činjenica, da nijedna trgovačka komora iz Dalmacije, pak ni Zemaljski Odbor nisu niti rieči iznili, a ne znamo jesu li i odgovorili ili pretresli ovaj zakon, koji će biti u sudija većine našeg primorskog pučanstva.

Naprotiv što vidimo? Gorica, Trst, Istra imaju svoje zastupatelje u komisiji, pak čak i političko istarsko talijansko društvo. Delegat Zemaljskog Odbora i grada Trsta Valle izjavljuje, da se u svemu i po svemu slaže sa predlozima iznesenim od Zem. Odbora za Istru i sa onim, što ih je prihvatilo „talijansko istarsko političko društvo“; a Salata, da tobože ublaži svoje zastupstvo, kojega nije smjelo biti, jer ga politika ovdje nije smjela ulaziti, veli, da će on zastupati i iznieti one zaključke, koji se slažu sa zaključcima svih talijanskih občina u Istri, prihvaćenim u sjednici „talijanskog političkog društva“, držanoj dana 28. kolovoza 1905. Tko je zastupao interesa siromašnih Hrvata ribara u Istri? Bit će zaista Nijemac Krišch!

Ovaj zakon tiskan je onako, kako ga je bila predložila pomorska vlada, pak napose kako je tekla razprava, a onda u cjelini onako, kako ga je komisija prihvatila.

Razprava vrhu ovoga zakona vrlo je dosadna. U njoj su utjecali svi članovi, a osobito Salata, Lorini i Vuković. Ovaj zadnji branio je svaki put predloge, koji su išli za tim, da osuete političke tendencije g. Salate.

11. „Pio fondo di Marina“.

Pri razpravi § 33. Salata pita predsjednika u kojem se stadijumu nalazi pitanje povratka od 55.000 kruna, što su ribari izplatili za globe u „Pio fondo di Marina“, a koje bi imale služiti, kao početna glavica zakladi za stare, siromašne ili unesrećene ribare. Predsjednik mu odgovara, da ministarstvo nije sklono da se dira u „Pio fondo“, ali komisija prima predlog Salate-Krišcha, da se preduzmu obiljni koraci, e da ministarstvo na to pristane.

Kad bi ministarstvo odbilo ovaj pravedi zahtjev, počinito bi jednu veliku nepravdu, koja se je i do sada nanasala našim siromašnim ribarima. Oni su imali, kako sama uprava „Pio fondo“ priznaje, 55.000 kruna, te su godišnje mogli podieliti među svoju siromašnu, iznemoglu i unesrećenu braću, ne dirajući u glavnicu, 2750 kruna, dočim se je novac do sada davao svakome, samo ne ribarima.

12. Pomorsko vieće.

Pri razpravi § 33. predsjednik ribarskog društva u Trstu Hitleri stavlja predlog, da se u ministarstvu trgovine u Beču osnuje pomorsko vieće, koje bi na se preuzelo sve poslove odnoseće se na more, a da se radi važnosti ribarstva ipak ne smanji djelokrug centralne ribarske komisije.

Ovaj je predlog jednoglasno primljen, na što predsjednik izjavi, da će ga zagovarati na kompetentnom mjestu.

13. Kakav je novi ribarski zakon.

Prama onoj mudroci: „Što više baba, to diete...“ i ovaj zakon je nekakovo kopile nove vrst. Dosta je da spomenemo, da naredba, koja se sastoji iz 13 paragrafa, tumači zakon, koji ima u svemu 40 paragrafa. Ovaj zakon nema u sebi velike bitne razlike od starog zakona; kvačica koliko se hoće, može ga raztezati i potezati po miloj volji. Sve je „d' accordo col comune“, ali hoće li svedj tako biti?

Paragraf 3. nešto je jasniji od prijašnjega, te će po njemu naš Murterini imati pravo ribanja u Kornatama, jer ne vjerujemo, da će g. nadzornik opet upotriebiti svoj fiskalizam i za „stabile dimora“ uzeti za Murterince samo Murter, kad i vrabci znaju, da je Kornat vlastništvo Murterina i za to da su oni vazda na njemu i ako su pripadnici občine Tiesna.

Svakakvo bismo želili, da naši zastupnici pri pretresanju ovog zakona u Beču izmienie ovaj paragraf u drugom delu i da ono „stabile dimora“ iz njega izbace, a umetnu, da imaju u dotičnoj občini pravo ribanja i oni, koji u dotičnoj občini imaju svoje posjede, za koji obični porez plaćaju.

Kao što je stari zakon bio i preblag i nepravedan glede prekršaja u ribarenju, tako je i novi § 16. i 17., koji zabranjuju ribanje dinamitom, mlicom, vapnom itd. i 28., koji određuje kazan od 2 do 1000 K ili zatvor najviše do 2 mjeseca.

Nama se čini, da se je za dinamit imao stvoriti osobiti paragraf i odrediti osobita kazn i to stalna. Reči će nam se, da to stoji do uvidljivosti dotičnog činovnika. Nije tako, niti tako smije biti. Vidjeli smo slučajeva, gdje su neki činovnici kaznili prekršaj uporabe vapna isto kao i onog dinamite, a to je nepravedno. Želimo, da ovaj zakon i dotična naredba budu tiskani na naredjici dozvole za ribanje i da tako budu poznati ribarima, a ne kô što je do sada bivalo, da su ribarski zakoni bili poznati samo

ribarskim stražama, a da su ribari bili izloženi milosti i nemilosti njihovoj. Drag nam je § 30. i 31., ali želimo, da bude tačno izvršen. (Nastavlj. čemo).

Naši dopisi.

Sevid kod Rogoznice.

(I apot o potrebi uzpostave seoskih časti. — Obćinsko upraviteljstvo u Trogiru proti odluci Zem. Odbora. — Apel na Zemaljski Odbor.)
Ob ovom pitanju pisala je „Hrvatska Rieč“ još 10. studenoga 1906. u br. 47. Tko bi bio mislio, da i poslie čitave godine morati će se na nj povratiti! Molba je bila upravljena občini trogirskoj još 15. veljače 1906. Obćinsko vieće t. j. Trogir ju zabacuje 2. srpnja 1906., jer u umišljenoj obmani, da će odatle trpiti njegovi interesi. Kô da nije najbolje jamstvo napredku Trogira procvat i napredak svih njegovih odo-maka! A radi se o najelemtarnijoj pravici. Jedan glavar i jedan seoski brat zapovieda pučanstvu od 2328 duša na prostoru od 270 km². Tu je Sevid s Račicam i Rastovec u jednom kolu, a Rastovec u zagori, Sevid na primorju. Druga klima, druga kultura, drugi običaji med jednim i drugim; nikakova između njih odnosa, u dvjema su vrlo udaljenim medjusobno župam (3 sata hoda), pa kako da ti ljudi viećaju zajedno o svojim potrebama? I to što zdravi razum prirodno uvidja, obćinsko upraviteljstvo u Trogiru uvidilo je stopro iz negativnog glosovanja svoga vieća, a to onda, kada se jedino dolazi u susret narodu, kada jedino izvan utjerivanja poreza sjeća se obćinsko upraviteljstvo, da još ima njegovih občinara i vanka Trogira: to je pred izbore. Tada načelnik gosp. Madiraza uvidio, da narod ima pravo, a ne obćinsko vieće, pa se službeno obvezuje odlukom od obć. upraviteljstva pod nadnevkom 11. svibnja 1907. br. 1428., da će se rado odazvati želji pučanstva, te „u dočudnoj sjednici obćinskoga vieća iznieti predlog da se selu Sevidu dade posebne seoski glavar sa ostalim seoskim častima“. Medjutim i na utok Ante Lovrića pok. Tome i drugim proti zaključku obć. vieća 2. srpnja 1906. u predmetu stigao je odgovor Zemaljskog Odbora saobčen mu od obć. upraviteljstva odlukom, koja u izvorniku glasi:

Br. 3283. Trogir, 8. studenoga 1907. Gosp. Antu Lovriću pok. Tome i drugim: „Za vaše i držine“.

Na čiesenje Yabak utoka proti zaključku obćinskoga vieća 2. srpnja 1906., kojim je obćinsko predlog da se za porezu občinu Sevid odrede posebne seoske časti, javlja vam se, da je Zemaljski Odbor u Zadru ukinuo spomenuti zaključak vieća naloga, da to pitanje iznese na pretres i čiesenje obćinskomu vieću u prvoj sjednici.

Što će sada načelnik gosp. Madiraza? Na vieću, držanom dne 28. prošlog prosinca, ne iznosi predlog upraviteljstva kako se je gori obvezao, ne reflektira ništa na gornji zađučak Zem. Odbora, već koliko da se radi o sasvim novoj stvari, iznosi pred viete molbu i svam Karabatić-Zele u ovom predmetu, podastu na njegov vlastiti nagovor 11. svibnja 1907. Obćinsko pak vieće ni samo ne reflektirajuć da se je jedinom negativno izrazilo u ovoj stvari, na predlog jednog siromaškog neukog žezaka viećnika, fenjerom nadjenoga pristahu obćinskoga u Sevidu, opet zabacuje to pitanje i ne dozvoljava uzpostavu glavarca i seoskih časti za Sevid!

A promisliti, da bi to bila prva koštna stvar, koju bi občina otkad postojla bila činila za ovaj veliki odlomak od 1025 duša! Sv je odgovor vieća bio na ovaj predmetni zahtjev naroda, da su mu povisili prireze na 300 posto. A iz sjednice saočivši se načelnik Madiraza sa prisutnim predstavnicima iz Sevida, drzoviti im reče, potežući se za brk: „dok je ovoga tka, ne čete vi imati nikada glavarca“. Nu, ti ne odriži rieči, u nas kažu, da nema brka, asp. načelnice!

Ovdje je upravo da se čovjek zamisli izmiesno pred kritiku javnosti, da se i naša vlast počme malo više zabavljati s tiranijom, koja vlada kod nekih naših občina. Selu trogiru, da samo plaćaju poreze, a nikakove, bar i kakove nemaju koristi odatle. Sevid bi prostoru i po broju duša mogao biti malena občina, a kad tam tiranija občine ne dozvoljuje imati ni glavarca! Putevi su im kao da za koze, a to je na ljude, vodu piju, koju i sele i njihova životinja, luke su im zavajenje, koje ni za lieka, a obćinsko vieće ima stasiti potvrditi nemilosrdni namet od 300 posto i dočim občina trogiriska nije ništa učila dobro ovoga naroda, znala je učiniti, i politiku izcedjenih starih siunorota, sve u razdoru držati ovo pučanstvo, sa pri tom njihovim vlastitim težko za novcem. (Neka govori kapela u Borim Podgorjaku, koje će se srušiti prvo nego odgovorile svrsi, za koju su sagradje groblja, u koja se skoro nitko ne kop-

Pitamo ozbiljno gospodu na obćini, misle li oni da su za to tu, da samo naše novce nose? Jesu li za to od starih potajljanih obćina poslate narodne obćine, da narod samo zapade u dvostruko sužanjstvo? Zar obćina ne će da razumi vapaje, koji se protiv nje dižu skoro iz svih odlomaka? Mjesto budućem se narodu ići u susret, ona sledi politiku tlačenja. Nu povjest nam kaže, da se je takova politika uvijek ljuto osvećivala tlaćiteljima.

Neka sudi veliki sud javnosti. Je li obćini krivo, ima i ona rič. Poslužiti ćemo ju i drugačije. Sva je nada naša u konačno pravredno riešenje Zem. Odbora. Sustati ne ćemo dokle pravredna stvar ne pobjedi.

Viesti.

Za družbu sv. Ćirila i Metoda za Istru primila je mjestna podružnica od g. Josipa D. Frisišina K 5 umjesto čestitaka o novoj godini. Od g. A. Tikulina pok. Bože K 1 u počast smrti blag. A. Pilića, od g. K. Pasinika K 2 u počast smrti blag. Jure Alačevića.

Svega K 8.—
Prije izkazanih „ 467.04
Ukupno K 475.04

Napried za našu Istru!

„Hrvatskom Sokolu“ u Šibeniku darovao je gosp. Frano Škarp, umir. nadučitelj, K 4 mjesto čestitaka o novoj godini. Uprava družtva srdačno zahvaljuje!

Iz „Hrvatskog Sokola“. U večer na Tri Kralja bit će opet u „Hrvatskom Sokolu“ družtvena zabava s raznovrstnim programom. Milo nam je javiti, da je zabava u ovom družtvu na Silvestrovu večer (na staru godinu) izpala vrlo lepo i trajala do 1 sata po ponoći.

Glavna godišnja skupština „Hrvatskog Sokola“ u Šibeniku urečena je za dan 12. t. m. u 4 sata poslie podne. Svaki član dobit će o tome obaviesti.

„Šibenska Glazba“ svirat će u ponedjeljak na Tri Kralja na obali (eventualno na „Malom Trgu“) u 11 sati i po sledieći program: 1. „Hrvatska koraćnica“: Muhvić; 2. Overture k operi „Le Calife de Bagdad“: Boieldien; 3. Valček po motivim „Jugoslavjanskih napjeva“: Parma; 4. Fantazija iz opere „Vesela udovica“: Lehár; 5. Koraćnica „Bojem k pobjedi“: Černy.

Kazalište. U utorak, dne 7. t. m. glasovita mala umjetnica od 9 godina Julija de Riso daje u mjestnom kazalištu svoju prvu predstavu: „Čosi va li mondo, bimba mia“, komediju u 2 čina. Za tim monolog „Lekcija za sutra“ napisan za malu umjetnicu od K. Bertolazija. Zaključit će se predstava farсом: „Oluja u napršnjaku“. Ulazna cena K 1.20.

Prvi snieg. Prekjučer pred podne, pa gotovo do pod večer klijao je lagan snieg kad gučće kad rjedje, mjestimice se naslagao i zastro bijelnom mekotu i zelen. Jučer u jutro nakon dugih, nujnih, blatnih, kišljivih dana osvanula napokon svježa bura.

Skupoća živeža svakdano raste, osobito u dućanima jestiva. Tužbe na tu skupćoću su velike i obćenite. Koliko će to moć ići tako napried, ne znamo, ali je očito, da se tim tjera stvar do skrajnosti, do nemogućnosti, što ne može, a da ne izazove u građanstvu netko odopornu djelatnost. Mislimo, da će naši trgovci uvidjeti, da je tim već stvoreno nesnosno stanje, te da ne će tjerati napried, pa bi sebi krivi za sve one posljedice, koje bi otdud mogle da nastanu.

Odlazak pukovnika grofa Attemsa iz Šibenika ustanovljen je definitivno i službeno za 15. t. m. Tom prigodom mjestna domobranska posada priredit će mu svečanu bakljadu iz glazbu.

Promaknut. Gosp. Marijan Selestrin, upravitelj mjestnog lučko-zdravstvenog ureda, promaknut je na čast lučkog odaslanika. Na ovom zasluženom promaknuću čestitamo g. Selestrinu!

Umri. Pred svanuće mladog ljeta preminuo je u Šibeniku Ante Pilić, stari vojak u narodnim redovima, koji je živo čutio za hrvatstvo. Laka mu bila rodna zemlja, a obitelji njegovoj naše iskreno saučeeće!

Na 31. prosinca preminuo je u Makarskoj Juraj Alačević, svršeni pravnik, u 23-oj godini, sin Antuna vit. Alačevića, brat Dra. Frane Alačevića. Pokojnik je bio vrlo vriedan, te njegovu preranu smrt teško oplakuje rodbina i zavjati. Počivao u miru, a svojti naše duboko žalovanje!

Iz Crnice tuže nam se, da im je uslied usnovljenja seoske pošte sa Konjevratima uzkratena dosadašnja svakidašnja služba razdieljenja pošte, kao da Crnica nije dio grada Šibenika nego nekakvo osamljeno, udaljeno selo. Mjesto krenuti na bolje, ide se i u ovome na gore. Prvo su Crnicani imali gradskog listonošu svaki dan, sad imaju seoskog dva puta na nedjelju. Čudno, ali istinito! — Osim svega

to ga tuže se, da nemaju još ni poštanske škrićnice, koja im je vrlo potrebita. Do koga je, neka ovo uvaži.

Srbski list u Šibeniku? Primamo: Na 1. po starom kalendaru (14. tek. m.) početi će izlaziti ovdje u Šibeniku srbski list za politiku i književnost. Uredjivat će ga g. Dane Petranović, učitelj gradjanske škole. Izlazit će dva puta na mjesec. Sudeći po položaju, koji ima g. Petranović u unutarnjim srbskim prilikama, njegov će list zastupati onaj pravac politike, koji vodi zadržarsko konsistorije u svojoj vjernosti dalmatinskoj vladi. I za to taj list ne će okupiti oko sebe nezavisni dio Srba u Dalmaciji. U mjestnim odnosajima obilježio je g. Petranović svoje stanovništvo, stupivši u redove onih, za koje se piše „Kremenjak“. Možda da će se i njegov list tako zvati. A i bez toga će se njima moći da kaže: „Dva dedaka, oba jednaka“.

Upozorujemo naše čitajtele na današnji dopis iz Sevida kod Rogoznice. Treba ga čitati, da se vidi dokle dopire samovolja i prkos. Zemaljskom Odboru stvar na srce!

Silvestrova večer u Zadru. Primamo odanle: Polag stare navade samozvani Talijani Zadra ne moguće prerjetiti godinu 1907. a da ne pruže novih dokaza svoje djedovske kulture. Na Silvestrovu večer iza gradske glazbe sukala se mala četica zadržarske bagaže pod sjenom dviju trgovlanih zastava, pjevajući naprovokatornije pjesme. Dakako da nije failio ni „Evviva l'Italia“. I našu su hrvatsku malenkost počastili najbiranim izrazima iz svog civilnog djedovskog rječnika. Pred ponoć sjatila se sila svijeta u „Centrale“. Ne treba ni izicati za sviranju provokatorne „del si“ i „L'Inno della Lega“ nije bilo ni kraja ni konca. U to jedan od duhovitije njihove nedonošćadi stade kupiti za „Legu“. Nazočni Hrvati i Srbi obdариše ga sa — košaricom. Na to nam s talijanske strane bi dobaćeno: „Zó i Ščavil“ Hrvati i Srbi na to demonstrativno ostaviše dvoranu, te odoše u „Bristol“. — I takovi su vam uvijek ti naši lacmanski sankloti.

„Raboš“ i „Magazin“. Kako se javlja, početi će novom godinom izlaziti u Zadru „Novinarski Raboš“ i „Novinarski Magazin“. Rek' bi, da će ova vrsta novinarskog leksikona biti namjenjena hrvatskim novinarima i političarima u prvom redu, a u drugom ostalim zanimanicima. Bojimo se, da ne će biti podstaj, za to bismo, bez zanjere gospodinu sakupljaču svih važnih podataka, te će ih gori spomenute dvie smotre donasati, preporučili da prije početka izdavanja istih javi od svakoga slova (a, b, c itd.) kroz sve hrvatske novine onaj materijal, koji uredništvo već ima sakupljeno, da bi tako novinarima i političarima, te imadu pri ruci sakupljenih podataka, a kojih nemadu spomenuta uredništva, bila pružena prilika, iste priposlati uredništvu „Raboša“ i „Magazina“. Na ovaj bi način ovaj novinarski leksikon već kod prvoga izdanja bio podpuniji. Pošto je za nas Hrvate, a osobito za mladi narastaj, ovakov novinarski leksikon potreban više nego komad kruha, a jer će isti sadržavati jedino povjestničko-političko-novinarske podatke, to bi bilo dobro, da se u njima nadju ne samo podatci od kojih 10-15 zadnjih godina, već i oni svi o hrvatskoj politici u obće od početka pa do današnjih dana.

Uapšen. Javljaju nam iz Opatije: Ovih dana bio u Voloskoj uapšen od policije dalmatinc Marin Rogulić iz Sinja radi sumnje umorstva počinjena na kočijašu Lovru Vidana na putu između Općine i Sežane. Također se sumnja, da je Rogulić od one trojice, koji su u blizini Ljubljane ubili Matiju Cedolinia, te ga Protiv uapšeniku se vodi iztraga.

Novo dramatsko družtvo. U Kopru osnovali su slovenski rodoljubi dramatsko družtvo „Istra“, koje će priredjivati dramatske predstave po zapadnoj Istri. Liepa misao!

Vojnički rezervat. Kako „Česko Slovo“ javlja, ratno je ministarstvo izdalo rezervat na sva vojnička zapovjedništva prazkog osmog kora radi propagande između nacionalne mladosti u vojnicištu. U rezervatu se upućuju zapovjedništva da pronadju imena nacionalnih poduzdanika, koje bi se onda imalo premjestiti u Bosnu i Hercegovinu za kaznu.

Francuzki glasovi o aneksiji Bosne šire se u francuzkom novinstvu. Po njima, rek' bi, da se Austrija tajno sprema, da u prosincu god. 1908. ostvari aneksiju Bosne.

Novi učiteljski zakon za Bosnu i Hercegovinu priobćen je na mlado ljeto u zvaničnim novinama. Po tome zakonu bit će pomeno ženo učiteljstvu u tim zemljama, ali ne onako ni onoliko, kako i koliko zaslužuje. U ostalome učiteljstvo je tamo dobro organizirano, pa će izvostiti i boljih uspjeha.

Velika sokolska zabava u spomen I. hrvatskog svesokolskog sleta obdržava se danas večer u 8 sati u Zagrebu u svim prostorijama „Hrvatskog Doma“ pod pokroviteljstvom peuz. gospodje Lile grofice Pejačević.

Proslava 25. godišnjice političkog i novinarskog rada nar. zast. prof. Matka Mandica obaviti će se u Trstu na 12. t. m. U tu svrhu složio se posebni odbor, na čelu mu zastupnik Vjek. Spinčić. Izdan je posebni proglas na obćinstvu. U znak priznanja bit će svećam predani spomendar te će se uz proslavu prirediti i svećani banket.

Prokop stonske prevlake. Interpelacija delegata viteza Vukovića na zapovjednika ratne mornarice u pitanju prokopa stonske prevlake naišla je, kako nam je bilo saobćeno, na odobravanje kod zanimanih vojničko-pomorskih krugova. Nu oni izjavljuju, da proizvedenje ove po ratnu mornaricu veoma nužne radnje ne zavisi o vrhovnom zapovjedništvu same ratne mornarice, koje priznaje i uvidja potrebu prokopa stonske prevlake, već da je to pitanje zajedničkih interesa države, te bi ga se imalo sa strane odlučujućih činbenika iznieti obostranim delegacijama na riešenje.

Dobar početak. Čitamo u bečkim novinama, da je disponent i kupovalac ribe bečkog dioničkog ribarskog družtva „Dalmatia“ Erich Fuhrmann u Rieci pronevjerio liepu svotu družtvenog novca. Upravi je družtva postalo sumnjivo Fuhrmanovo vladanje, te je zahtjevalo od njega obračun povjerenja mu novca. Fuhrmanu se oglašio na ovaj poziv i nestade ga iz Rieke. Družtvo najavilo stvar policiji. Jednoga dana odsjedne u bečkom „Hotel-Continental-u“ jedan gospodin, koji se je prijavio kao posjednik Ernst v. Liebman iz Kozela u Pruskoj Šlezkoj. Liebmanovo razupanje novca upalo detektivu hotela, koji se počne namah interesirati za bogatog posjednika. U tolika je već bila položena Fuhrmanova fotografija kod policije. U ovoj prepzna detektiv bogataša Liebmana, te ga namah posjeti u hotelu, gdje ga je proglasio uapšenim. Kako se je kašnje uzpostavilo, djepovka, koja je otvorila detektivu vrata, bila je jedna bečka lepirica, koja, da od zime ne pogine vani, ulećela bila u Fuhrmanovu sobu. Fuhrmanu je priznao defraudaciju te je predan sudu.

Stenografski zapisnik sjednice sabora hrvatskoga od 12. proš. m. nije još objelodanjen. „Narodne Novine“ doniele su stenografski zapisnik magjaronске sjednice od prošle subote. Tu su se požurile! Komesar Rakodczay kao da ne će, da se proturi u javnost ono žigosanje, koje je doživio na onoj znamenitoj sabsorskoj sjednici. On je zabašurio zapisnik te sjednice na očitu povredu zakona o štampi!

Koliko je izbornika u Hrvatskoj. U Hrvatskoj na 2 milijuna i po stanovnika ima 52.000 izbornika, od kojih na činovnike otpada 20.000. U Hrvatskoj pak ima izbornih kotara sa 61 izbornikom.

Vojničke tamnice. Pred nekoliko dana ratno je ministarstvo izdalo naredbe u pogled nekih bitnih reforma o vojničkim tamnicama. Iste se reforme baziraju na modernim zahtjevima, tako da se u ovim naredbama uzeo obzir i na higijensku stranu tamnica. Ove ministarske naredbe stoje u uzkoj svezi sa svim onim bezmjernim napadajima u zastupničkoj kući protiv vojničkim vlastima.

Sretnici! Jubilarna godina donieti će najliepšu jakubu oficirima. Ideja da im se povisi plata bit će provedena, jer su Magjari u glavnom pristali na zahtjev ratnog ministra. Osim ove jakube dobit će i drugu. Godina 1908. bit će častnicima aručavana za dvie godine službe.

Novćane pošiljke bilo doznačnicom, bilo u paketu od nove godine uslied naredbe ministarstva trgovine ne izručivaju se više u nedjeljne i svetašne dane. Adresatima stoji pak pravo u spomenute dane, da mogu sami podignuti novac sa poštanskih ureda.

Česki deficit. Prama proračunu českok zemaljskog odbora deficit za kraljevinu Češku pro 1908 iznaša K 23,997.186, Razhod je utanačen sa K 91,758.263; prihod sa K 67,761.077. Ove brojke najbolje govore, koliko je bila nužna akcija glede saniranja zemaljskih financija.

Aksakovo družtvo. U Moskvi se je utemeljilo novo sveslavensko družtvo. Utemeljitelji je ovoga družtva nekadašnji suradnik Aksakova gosp. Šarapov, koji je u sveslavenskom duhu izdao liepi broj knjiga. Interasantno je, da je novo utemeljeno družtvo sa svoje prve sjednice upravilo brozov caru Nikoli, sa željom, da se Rusija podigne i da zavlada srcima svih Slavena. Njemačko-pruska štampa jedva je spomenula osnutak „Aksakova družtva“, koje je naišlo na odobravanje u svim višim ruskim krugovima. „Hrvatsko Pravo“, glasilo g. Dra. Josefa Franka, riga u svom broju od 28. prosinca svakakove psovke proti našem listu. Na sve to ne obaziremo se, jer mi poznamo gosp. Josefa puno bolje nego on misli, pa bi se čudili samo onda, kad nas on ne bi grdio. Gosp. Josef za nas je i danas, kao i kad se rodio, sin izraelskog naroda, koji preko Kronfeldove banke sa novcem židovskih vjerskih obćina radi kako najbolje zna

za „dobrobit“ naše domovine. Je li nas on psuje ili ne — to nam je posve ravnodušno, a samo žalimo, da ima Hrvata, koji nasjedaju i služje židovskom Mardoheju u našem narodu. Na g. Josefa mi ćemo se možda još povratiti, premda nam se baš grusti kad god u njemu moramo da pišemo. Nego uza sve gnjušanje morat ćemo se prisiliti, da se s njim malo obširnije pozabavimo. Za sada mu kažemo, da je hotimice pogrišio, kad je ustao proti prof. Šegviću radi razgovora, objelodanjena u našem listu. Šegvić s onim razgovorom nema nikakova posla, a kad gosp. Josef misli, da je onaj razgovor klevetnički, neka ga objelodani u svom listu i neka ga pobije. Što treba psovati, grđiti i klevetati pravredne ljude, koji ga u posao ne ulaze, ako se može dokazati, da je stvar, koju drugi zastupaju, lažna ili izmišljena? Dakle, Dre. Josefe, na posao! Kod nas psovke ne pomažu. Razlog pobija se razlogom, sila silom. Uхватimo se u koštac kao ljudi.

Naše brzovajke.

Zagreb, 4. Jućerašnja konferencija „narodne stranke“ odlučila je prekinuti pregovore sa Rakodczajem. Danas nastavlja razpravu glede organizacije stranke te slučajnog pristupa na izbore samostalnim programom. Rakodczay odmah odstupa, a Rauch nastupa.

Beč, 4. Danas je ovdje prispio ugarski ministar predsjednik Weckerle, da o avjesti kralja izmedj ostaloga i o položaju u Hrvatskoj.

Beč, 4. Na današnjoj audienciji Weckerla kod kralja konačno je odlučeno, da komesar Rakodczay zamieni na banskoj stolici barun Pavao Rauch. Ovaj će odmah, netom bude imenovan banom, razpisati izbore za hrvatski sabor.

Beograd, 4. uslied nastajućih božićnih praznika i teškog položaja odgodjena je skupština. Bit će ponovno sazvana na proljeće.

Haag, 4. U ministarskom kabinetu nastala je kriza. Sva je prilika, da će doći do demisije cjelokupnog ministarstva.

Hrvatska tiskara (Dr. Krstelj i dr.)
Vlastnik, izdavalatelj i odgovorni urednik Josip Drezga

Hrvati i Hrvatice!
kupujte marke
DRUŽBE
SV.
Ćirila i Metoda
za Istru

IVAN RUDE
Šibenik — Glavna ulica
preporuča P. n. obćinstvu svoj veliki izbor ilustrovanih razglednica i svoju bogato oskrbljenu papirnicu sa svim pišarničkim predmetima.
Prodavaju se školske knjige i raznovrstni koledari.
Veliko skladište igraćaka, galanterijske sitničarje, predmeta iz terakote. Najliepi izbor parfumerija itd. itd. Cene umjerene. Naruće se opremaju svom pospješnoću.

PODRUŽNICA HRVATSKE VJERESIJSKE BANKE - ŠIBENIK.

BANKOVNI ODJEL

prima uložke na knjižice u konto korentu u ček prometu; eskomptuje mjenice, financira trgovačke poslove, obavlja inkaso, pohranjuje i upravlja vrijednima. Devize se preuzimaju najkulantnije. Izplate na svim mjestima tu i inozemstva obavljaju se brzo i u povoljne uvjete.

**Dionička glavica
K. 1.000.000**

Pričuva zaklada 100.000
Centralna Dubrovnik - - - - -
- - Podružnica u Splitu i Zadru.
Priskrbuje zajmove uz amortizaciju kotarima, općinama, i javnim korporacijama.

MJENJAČNICA

kupuje i prodaje državne papire, razretetnice, založnice, srečke, valute, kupone. Prodaja srečaka na obročno odplaćivanje. Osjeganje protiv gubitku kod ždribebanja. Revizija srečaka i vrijednostnih papira besplatno. Unovčenje kupona bez odbitka.

ZALAGAONICA

daje zajmove na ručne zaloge, zlatne i srebrne predmete, drago kamenje itd. uz najkulantnije uvjete.

NOVO
ustanovljena

Hrvatska Tiskara
u Šibeniku
(ulica Stolne Crkve).

papira, zaručnih i vjenčanih objava, osmrtnica i sve drugo u tu struku zasjecajuće radnje.
Jamci za tačnu i modernu izradbu uz poave umjerna ciena.

Preporučuje se najtoplije P. N. Obćin-
stvu za izradbu svako-
vrstnih radnja, kao:
raznih djela i brošura,
posjetnica, koverata,
listovnih i trgovačkih

Banka Commerciale Triestina

Uložke u krunam uz uložničke Listove:
sa odkazom od 5 dana uz 2 3/4 %
" " " 15 " " 3 %
" " " 30 " " 4 1/2 %
Uložke u zlatnim Napoleonima ili u engl. funtim.
(sterlinam) uz uložničke Listove:
sa odkazom od 15 dana uz 2 %
" " " 30 " " 2 1/2 %
" " " 3 " " 3 %
NB. Za uložne listove sada u toku, novog kamatnik ulazi u kriepest 15.og Novembra i 10.og Decembra o. g.; izdaje blagajničke doznaićnice na donosioca sa škadencom od 1 mjeseca uz kamatnjak od 1 1/2 %.
Banko-Ziro i Tekući račun. Valuta od dana uložnja, uz kamatnjak koji će se ustanoviti; obavlja inkasso mjestnih računa, mjenica glasećih na Trst, Beč, Budimpeštu, Prag i druge glavne gradove Monarhije, te plaća domicile svojih korentista bez ikakvog troška.
Izdaje uložne knjižice na štednju uz dobit od 3 1/2 %.
Otvara tekuće račune u raznim vrijednostima.
Inkassi: Obavlja utjerivanje mjenica na sva mjesta inostranstva, odrezaka i izdribebanih vrijednostnih papira uz umjerene uvjete.
Izdaje svojim korentistima doznaićnice na Beč, Aussig, Bieleth, Brno, Budimpeštu, Carlsbad, Cervignano, Cormons, Cernovici, Eger, Rieku, Friedek, Gablonz, Goricu, Graz, Innsbruck, Klagenfurt, Layov, Linz, Olomuc, Pilsen, Polu, Prag, Prossnitz, Dubrovnik, Solnograd (Salzburg), Split, Peplitz, Troppau, Warnsdorf, Bučko-inkovog troška, a na inozemstvo po najboljem dnevnom tečaju.
Izdaje Kreditne listove na sva mjesta Monarhije i inozemstva.
Bavi se kapnjom uz tovarne dokumente u Novi Jork, London, Pariz, Hamburg, itd. itd. uz umjerene kamatnjak.
Daje predjume na vrijednostne papire, robu, warrants i tovarne dokumente uz uvjete, koje će se ustanoviti.
Daje Jamčevinu za carine skladišta Kontirinja (Contrirungs-Lager).
Preuzimlje u pohranu i upravljanje:
U sobi sigurnosti, koja pruža najveću garanciju protiv kojoj ma drago pogibeblji provale i vatre i kojoj je posvećen osobiti nadzor sa strane bankovnih organa, primaju se u pohranu vrijednostni papiri, zlato, srebro i dragocjenosti, uz povoljne uvjete, te se na zahtjev preuzima i upravljanje istih.
Osjeuraje vrijednote protiv gubitim ždribebanja.

Banka Commerciale Triestina.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIEĆA U ŠIBENIKU.

Častim se preporučit p. n. obćinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bra-
tovštinama, svoju krasnu uređjenu

TVORNICU VOŠTANIH SVIEĆA

Kod mene se dobit mogu izvrsne, a od mnogih priznate u svim veličinama

— svieće od pravog pčelinjeg voska —

kao i finog crkvenog tamjana.

Prodajem dobra vrcanog — po zdravlje — koristna meda Klg. po K. 1:20.
Kupujem uz dobru cieniu u svim količkama žutog voska.

Svaku i najmanju naručbu p. n. mušterija obavljam najspremnije, kao i uz najpovoljnije uvjete.

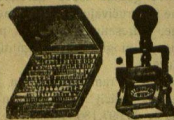
S veleštovanjem

VLADIMIR KULIĆ
Šibenik (Dalmacija) Glavna ulica.

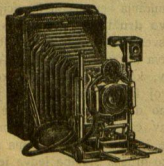
JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTANIH SVIEĆA U ŠIBENIKU.

**KNJIŽARA I PAPIRNICI
IVANA GRIMANI-A**

Glavna ulica - ŠIBENIK - Glavna ulica

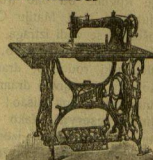
Preuzimlje naručbe isvako-
vrstnih pečata od kautschucka
i kovine.

Skladište fotografskih aparata
i svih nuzgrednih potrebština.

preporuča svoj veliki izbor lepih
HRVATSKIH, TALIJANSKIH,
NEMAČKIH I FRANCUSKIH
KNJIGA,
romana, slovnica, rječnika,
onda pisacih sprava, trgovačkih
knjiga, uredovnog papira,
elegančnih listova za pisma,
razglednica i t. d.

Prima preplate na sve
hrvatske i strane časopise
uz originalnu cieniu sa tačnim i brzim dostavljanjem u kuću.
Velika zalaha svakovrstnih
toplotjera, zwieler-naočala
od najbolje vrsti i leća u svim gradacijama.
VANJSKE NARUČBE OBAVLJA KRETOM POŠTE.

Skladište najboljih i najjefti-
nijih šivaćih strojeva
„SINGER“ najnovijih sistema.

Jadranska Banka U TRSTU.

Bankovne prostorije u ulici Cassa di risparmio, Br. 5.
..... Vlastita zgrada.

Obavlja sve bankovne i mjenične poslove; eskomptuje mjenice, daje predjumeve na vrijednostne papire, kao i na robu ležuću u javnim skladištima.

Kupuje i prodaje vrijednostne papire, svake vrsti, devize, inozemni zlatni i srebrni novac, te banknote i unovčuje kupovne i izdribebane papire uz najpovoljnije uvjete.

Izdje doznake na sva glavniža tržišta monarhije i inozemstva, te otvara vjerjesije uz izprave (dokumnte) ukrcavanja.

Prima novac na štedioničke knjižice u tekući i giro račun.

Obavlja sve burzovne naloge najbrže i najsavjestnije uz vrlo umjerene uvjete.

Posreduje i konvertira hipoteke kod prvih hipotekarnih zavoda uz najniže uvjete.

NE ČITATI

samo već **kušati se mora**
davno prokušani medicinski

STECKENPFERD - - -

od **lijiljanova mlieka SAPUN**

od BERGMANNA i Druga, Draždjani i Tetschen na/L. od prije poznat pod imenom **BERGMANNOVA SAPUNA**

od ljiiljanova mlieka
da se lice oslobodi od sunšanih pjegica,
da zadobije bijeli tein i tjeznu boju.
Pretplatno komad po 80 para

u drogariji **VINKA VUČIĆA**
ŠIBENIK.

ŠIRITE - - -
„HRVATSKU RIEČ“!

Najbolje sredstvo za njegovanje **USTA I ZUBI**

Glavno skladište za Dalmaciju kod E. VINKA VUČIĆA, Šibenik.

Trgovci! Oglašujte u „Hrvatskoj Rieči“!